

Point of view from the advisory service SMART NATURA

Project manager, Frank Bondgaard
SEGES

STØTTET AF
promilleafgiftsfonden
for landbrug

Lessons from www.Smart-Natura.dk

The screenshot shows the homepage of the Smart Natura website. At the top left is the Smart Natura logo. To its right are links for 'English' and 'Kontakt'. A search bar contains the text 'Søg efter ...'. Below this is a green navigation bar with menu items: 'Om Smart Natura', 'Pilotområder', 'Materialer', 'Natura 2000-håndbog', 'Film', 'Nyheder', and 'Kontakt'. The main content area is divided into several sections. On the left, a large image of a bird on a post is accompanied by the heading 'Velkommen til et naturligt samarbejde' and text describing the project's goals and partners. To the right, there are three columns of content. The first column, titled 'Smart Natura-udstilling', features a photo of a cow and a globe, with text about an exhibition at Økolariet. The second column, 'Smart Natura in English', shows the Smart Natura logo on a Union Jack background. The third column, 'Om Smart Natura', provides a brief overview of the project. Below these are sections for 'Seneste nyt' (Latest news) with three items: a hike in Grejs Ådal, international interest in nature conservation, and the exhibition at Økolariet. At the bottom right, logos for the European Union (LIFE), Vejle Kommune, and SEGES are displayed.

English
Kontakt

Søg efter ...

Om Smart Natura Pilotområder Materialer Natura 2000-håndbog Film Nyheder Kontakt

Velkommen til et naturligt samarbejde

Smart Natura har som mål at udvikle og implementere værktøjer, der kan sikre en smidig og omkostningseffektiv drift og pleje af de unikke naturtyper, som findes i Danmarks 246 Natura 2000-områder.

Projektet bygger på en opfattelse af, at dialog og samarbejde mellem myndigheder, rådgivere og lodsejere leder til de bedste resultater for alle parter.

Bag projektet står Vejle Kommune og SEGES. Projektet løber frem til midten af 2015 og er støttet af EU-LIFE-programmet.

Smart Natura-udstilling

Økolariet
viden gennem oplevelser

Udstilling i Økolariet åbner lørdag den 28. marts 2015.

Hvad er natur egentlig, hvad er Natura 2000, hvor ligger de mest lækre naturområder i Vejle og omegn og hvem passer på det hele.

Det, og meget mere, kan du blive meget klogere på ved at besøge Økolariets nye særudstilling "Smart Natura".

Læs mere

Smart Natura in English

Læs mere

Om Smart Natura

Smart Natura er et projekt, der gennem samarbejde og aktiv lodsejerinddragelse skal sikre en smidig og omkostningseffektiv drift og pleje af de unikke naturtyper, som findes i Danmarks 246 Natura 2000-områder.

Bag projektet står Vejle Kommune og SEGES. Projektet løber frem til midten af 2015 og er støttet af EU-LIFE-programmet.

Seneste nyt

- Markvandring i Grejs Ådal**
25. jun 2015
- Natursamarbejde vækker international interesse**
25. jun 2015
- SMART Natura udstilling på Økolariet**
19. jun 2015

SEGES, FORMER KNOWLEDGE CENTRE FOR AGRICULTURE

SEGES

SEGES is part of a unique 2-layer system, where we disseminate knowledge to a number of advisory services, who advise the farmers.

We advise 35,000 farmers, 1,000 horticulturists and nurseries and 5,000 other small and medium businesses.

100% private and owned by the farmers.

DLBR®
DANSK
LANDBRUGSRÅDGIVNING

 SEGES
Planter & Miljø

1840

Cereals and bullocks

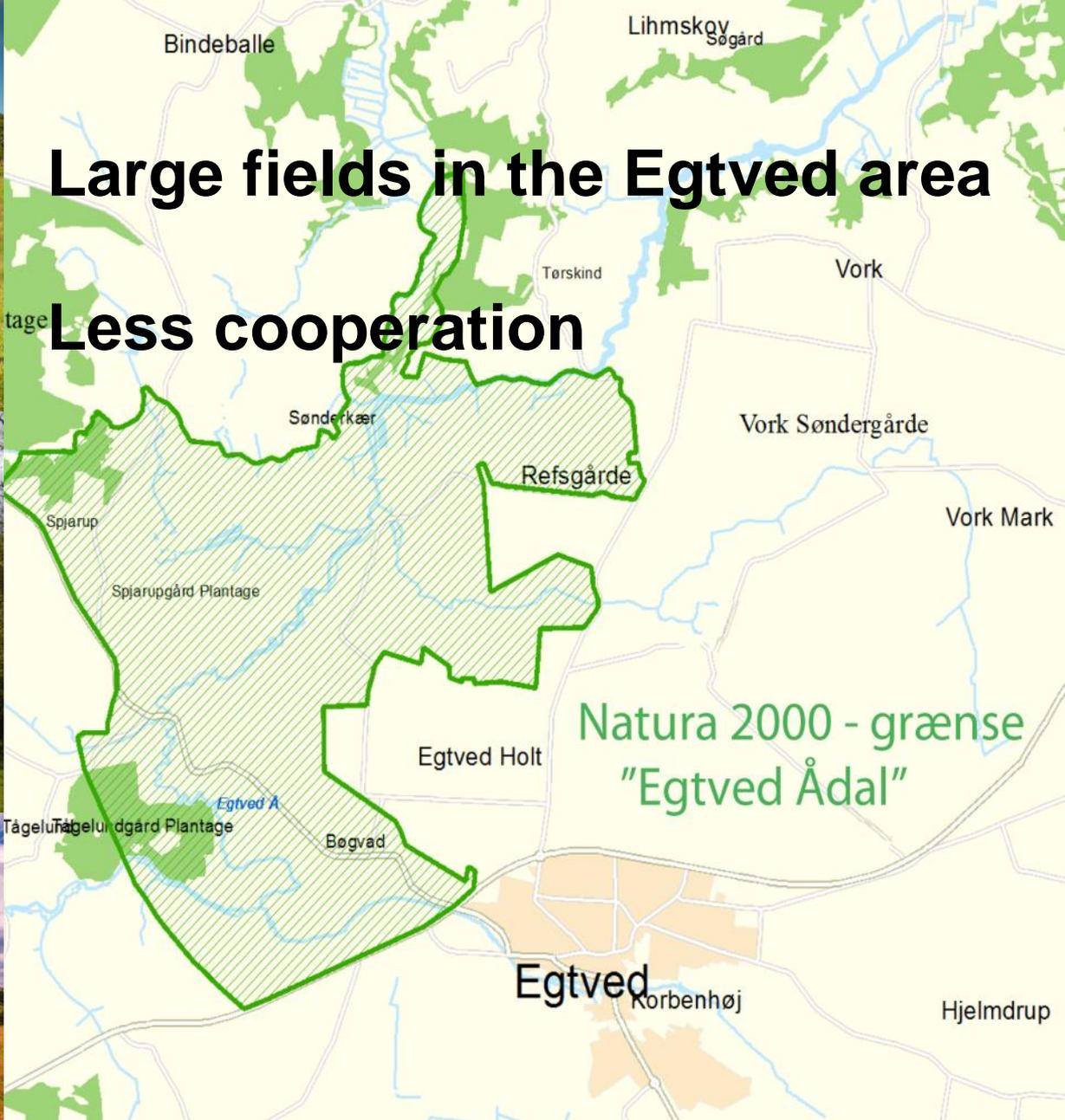
20

Dairy cows
60% of the
cultivated.

Natura 2000 - grænse
"Øvre Grejs ådal"

Small fields in the Grejs area - more cooperation

1. Statement

You can't do it alone. It has to be teamwork.
Who is the projectmanager ?

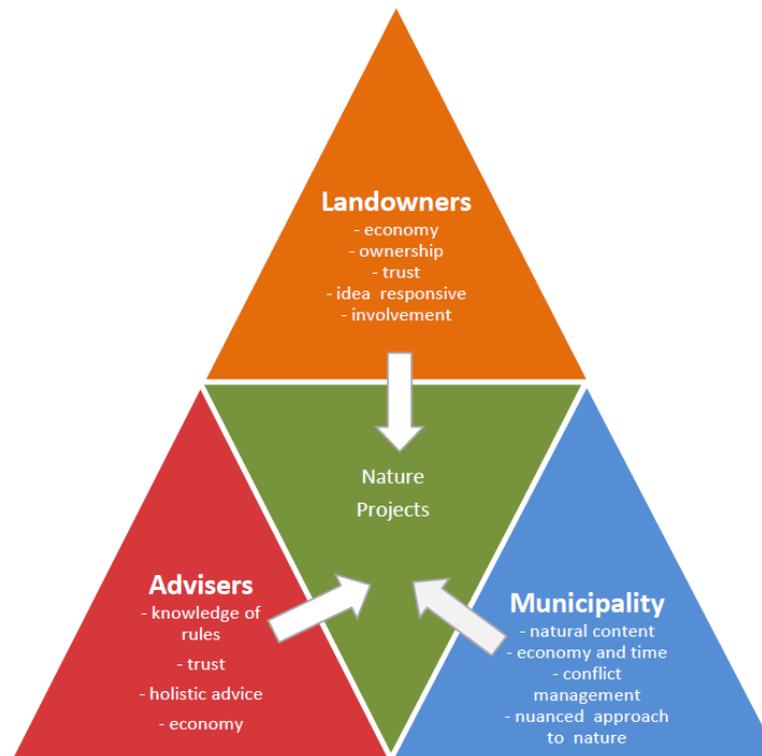

Figure 1. The nature project's basic premise. A number of assumptions must be in place before a nature project is successful and can work in practice. The arrows in figure 1 only point the right way to the nature project when all prerequisites are fully in place.

2. Statement

It is vital to appoint a project manager to ensure that everyone knows their roles and responsibilities.

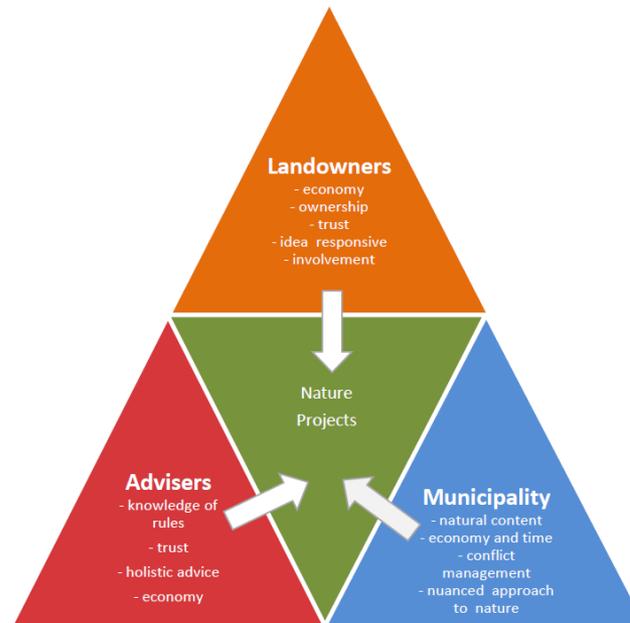
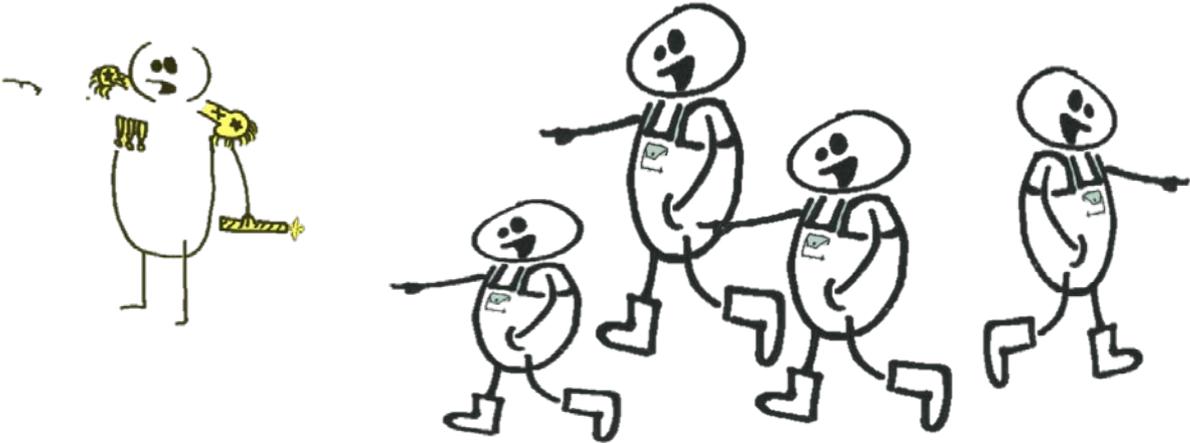

Figure 1. The nature project's basic premise. A number of assumptions must be in place before a nature project is successful and can work in practice. The arrows in figure 1 only point the right way to the nature project when all prerequisites are fully in place.

Ambassador & landowners

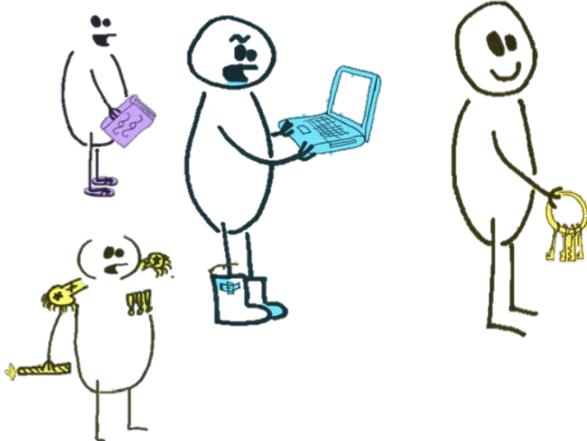

Clear agreements

Municipality

Advisers with professional liability

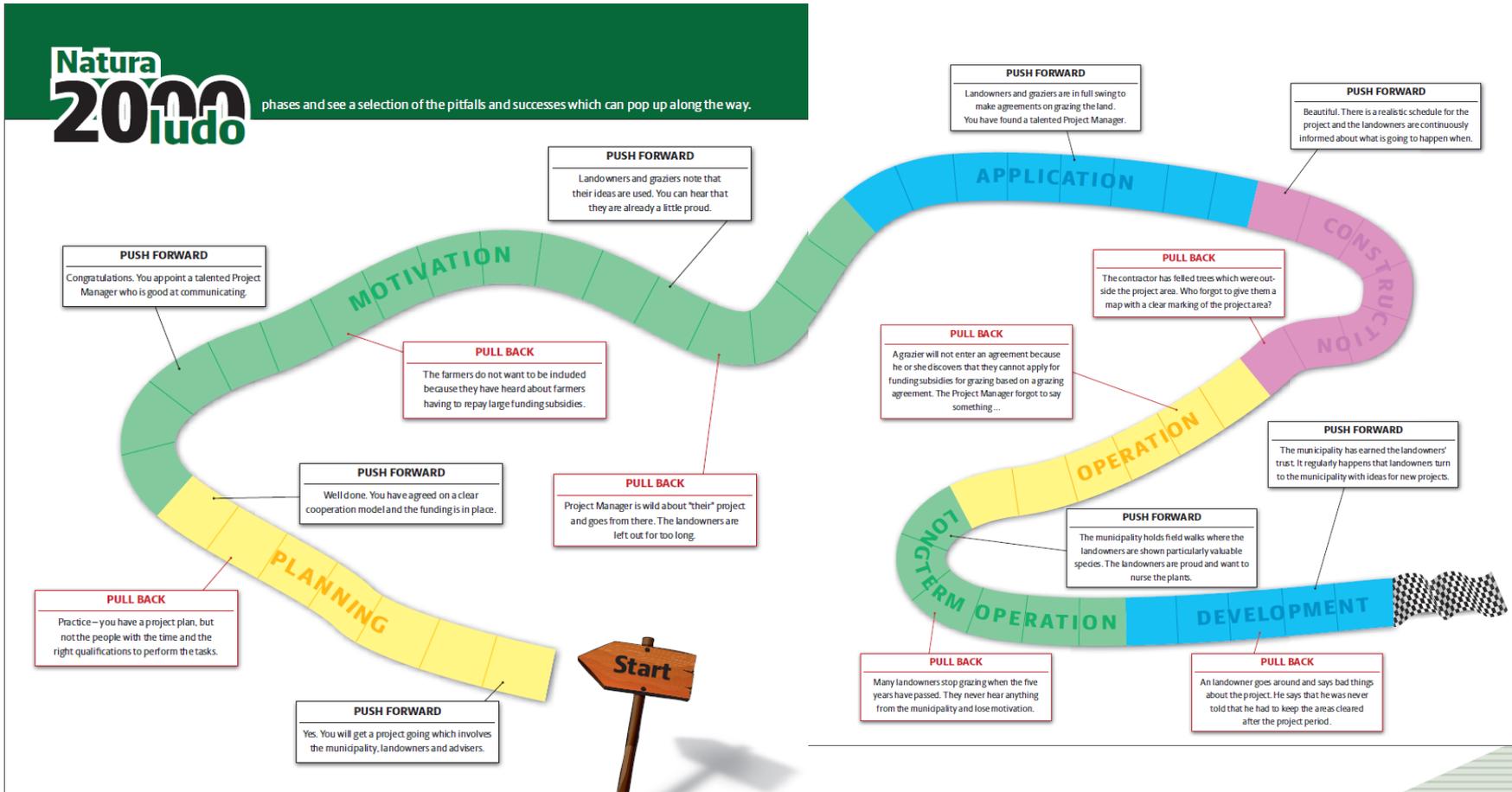

NGO

3. Statement

All landowners should know the target in the nature project
 .....and all the consequences.

4. Statement

Task for the project manager:

Find the right solutions together with the landowners from the beginning.

– don't make too BIG PLANS in advance & remember that all suggestions have economic consequences.

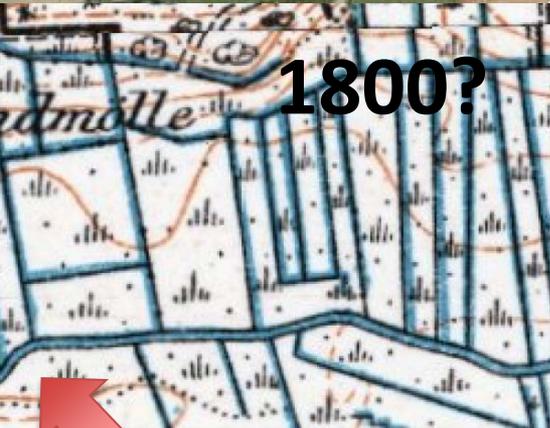
Field Gate

1 Fence in the future ?

we need land consolidation tools

2012

1800?

1954

2004

Water or grass ? — the burning platform

5. Statement

Talk about the nature project right on the spot

Meetings with stakeholders, landowners and the Danish Nature Agency etc.

..... everyone should be involved.

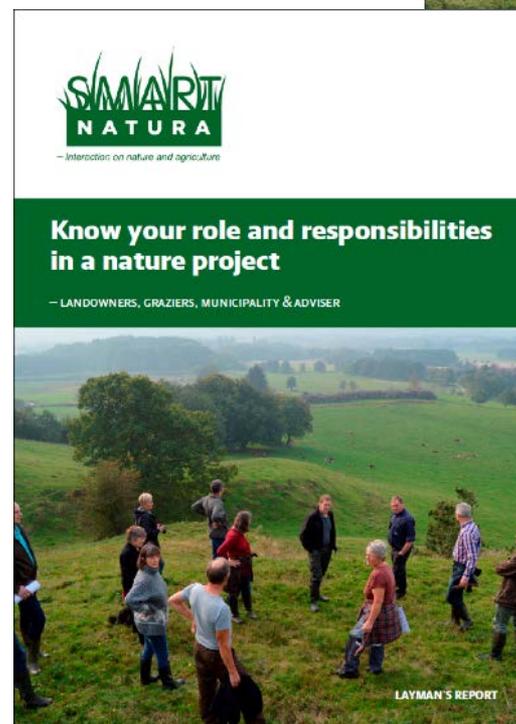
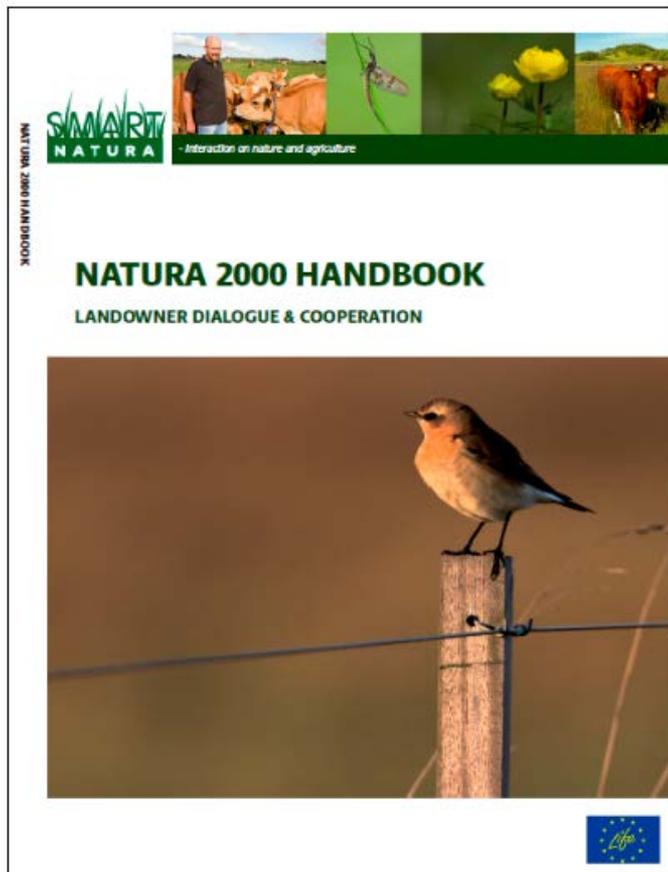
6. Statement

“Often it is only when the work in a cooperation group becomes concrete

- *when the priorities and responsibilities are distributed*
- *that conflicts of interest become apparent”*

Vattenråden i Sverige – de gröna näringarnas perspektiv

.....**money \$\$\$\$\$**

SAMARBEJDE MELLEM LODSEJERE I GREJS

- 21 lodsejere
- Fælles lodsejer-opstartsmøde, dec. 2012
- Individuelle lodsejer-forhandlingsmøder, forår 2013
- Lodsejerworkshop, februar 2013
- Ansøgning til hegning-rydning, maj 2013
- Gennemførelse af hegning-rydningsprojekt, 2014
- Fredags-cafe

FREMADRETTET SAMARBEJDE I GREJS

- Et årligt fællesmøde – der er udpeget 2 lodsejerrepræsentanter
- Markvandring/hegningskursus/indvielse
- Individuelle aftaler – græsningsaftaler eller forpagtningsaftaler
- Overtagelse af hegn og rydningspligt. Evt. aftaler om hjælp fra kommunen
- Naturplan

ERFARINGER FRA SMART NATURA

- Vi ved ikke alting selv – erkend dine begrænsninger, fx:
  - Kommunen kan ikke rådgive tilstrækkeligt om tilskudsordninger
  - Landbrugsrådgiverene har ikke viden om de konkrete naturmål
    - Inddrag både miljø- og planteavlserådgivere
  - Tidlig inddragelse af lodsejere - ejerskabet er hovedmålet!
    - Rollefordelingen imellem lodsejer, forpagter og dyreholder
  - Husk at inddrage entreprenørerne tidligt i projektet
- Naturprojekter kræver god projektledelse
  - Hvem er projektleder? - Projektlederrollen skal defineres fra start!
- Et godt samarbejde og direkte dialog kan afværge mange konflikter

LODSEJER OG KOMMUNE

- Samarbejdet mellem lodsejer og kommune kræver at man finder interessesammenfald.
- Aftal et fælles mål som begge parter kan se sig selv i.
- Arbejde på at få et gensidigt tillidsforhold.
- Respekter at lodsejer den ultimative beslutningstager.

RÅDGIVER OG LODSEJER

- Traditionelt er landbrugsrådgiveren betalt af lodsejeren og arbejder direkte for ham, og ikke for selve projektet.
- Rådgiveren kan hjælpe lodsejeren med at vurdere konsekvenserne af at indgå i et naturprojekt og vurdere alternativer.
- Rådgiveren hjælper lodsejeren til at erkende både fordele og ulemper ved projektet og holde dem op imod de ønsker, som lodsejer har for arealet.
- Det er vigtigt at lodsejeren ved hvad han siger 'ja' til.

KOMMUNE OG RÅDGIVER

- Lær hinanden at kende!
- Find en klar arbejdsfordeling – hvem har den rigtige kompetence til den konkrete opgave?
- Følg projektet helt til dørs!

SUCCESSION MED NATURPROJEKTER - OGSÅ CHEFENS ANSVAR

- Som chef eller politisk leder skal du sætte rammerne for det gode
- samarbejde.
- Gode naturprojekter kræver en god projektkultur!
  - Findes samarbejdspartnere, søges penge hjem, frigøres medarbejdere til projekter, findes medarbejdere med de rette kompetencer og meget andet.
- Vær bevidst om, at naturprojekter kræver tid ved køkkenbordet - meget tid, da de er baseret på lodsejernes frivillighed.